

Unionisme i netedat

written by Joan Fonollosa | 24 de setembre de 2018

Començaré amb dues observacions que, em sembla, despertaran un consens força general:

1. Totes les manifestacions de l'Onze de Setembre, del 2012 ençà, han estat un exemple de civisme i en particular de netedat: no s'ha llençat "ni un paper a terra" segons la frase que ha fet fortuna, i això malgrat haver-s'hi reunit més d'un milió de persones.
2. Barcelona és una ciutat força bruta: cal anar amb compte pel carrer per esquivar caques de gos, xiclets i altres paranys, per no parlar de tota mena de papers, bosses, etc. que amb més o menys abundància "ornamenten" la ciutat.

Acceptades aquestes dues premisses, és evident que produeixen una sorprenent contradicció. Com és possible que reunint, en un espai reduït, un milió (més de la meitat) de ciutadans d'una ciutat més aviat bruta el resultat no sigui un autèntic femer?

L'explicació que primer ens ve al cap és que en realitat no són el mateix col·lectiu. A Barcelona, a més de turistes i passavolants, hi ha gent (molta?, poca? deixem-ho amb el fet que n'hi ha) que no va a les manifestacions de l'Onze i en canvi sí que hi participa molta gent que ve de fora de la ciutat. Per tant, no estem parlant del mateix univers, dit en termes estadístics.

Si acceptem aquesta hipòtesi caldrà concloure que els independentistes, siguin barcelonins o no, són gent neta, educada, endreçada i no sé si feliç, mentre que els unionistes són els responsables de tota la brutícia de la ciutat i per tant han de ser uns autèntics porcs.

Ara bé, fins a quin punt es pot acceptar això? Jo crec que

probablement hi deu haver una certa correlació entre una cosa i l'altra (només cal veure què en fan els "ciutadans" amb els llaços grocs que, segons ells, netegen), però no suficient ni de lluny per explicar una diferència tan brutal. Quina altra variable falta a l'equació, doncs?

Anem a pams: a les *manis* estem tots junts i qualsevol actitud incívica seria ràpidament detectada i segurament sancionada pels del voltant; per tant hom s'absté de fer res de reprovable, en especial després que aquest eslògan de "ni un paper a terra" ha esdevingut una mena de marca de fàbrica dels *Onzes*. Ser catalans i estar per la República és estar per la democràcia i això inclou també el civisme i la netedat de l'espai públic.

En canvi, quan anem pel carrer ningú no ens veu (almenys, no de tan a prop) i per tant ens sentim "més lliures" per comportar-nos menys cívicament i llençar un paper o el que sigui a terra en lloc de dipositar-ho en una paperera. D'altra banda, tots sabem que els turistes –també nosaltres quan som lluny de casa, reconeguem-ho– tendeixen a fer allò que al seu país no farien.

En definitiva, es tracta de consciència cívica. "Ja ho netejarà la brigada, que per a això cobren" és una postura molt còmoda, però molt poc cívica i per això mateix poc democràtica. Com se sol dir, no és més net qui més neteja sinó qui menys embruta, i això val també per a l'espai públic, que és de tots (i precisament per això no és cert que no sigui de ningú). Si la brigada ha de netejar més porqueria, això vol dir més cost, un cost que també pago jo: al revés del que diu la frase feta, la "pólvora del rei" no és gratis, encara que no ens ho sembli.

És clar que aquesta mena de raonaments impliquen un concepte de què són i per a què serveixen els impostos que xoca frontalment amb la mentalitat espanyola. En la mentalitat autènticament democràtica els impostos són el que ens dóna el

dret a participar i exigir i per tant no s'ha de mirar de minimitzar-los, sinó acceptar el que ens toca. Això vol dir, també, que són proporcionats i en la mesura que es puguin, justos. El ciutadà ha de saber que les administracions treballen per donar cada dia un servei millor amb menys recursos, que es mira d'usar-los de manera cada dia més eficient.

Per tant el ciutadà ha de tenir la seguretat que els seus diners no van a parar a llocs poc explicables i en especial a la corrupció, i que en tot cas s'usen per a causes d'interès general, encara que no el beneficiïn a ell particularment; si de cas, ja es passarà comptes el dia de les eleccions amb el polític de torn sobre si ha triat bé o no en les seves decisions. Una mentalitat molt diferent de la del senyor feudal que només mira per a ell i que genera, com a contrapartida indispensable per pura supervivència, la del *pícaro* tan popular a la literatura espanyola i que fa que els que evadeixen impostos, així com els polítics, monarques i barruts de tota mena puguin acabar sent fins i tot figures populars.

Aquesta mentalitat, força estesa encara entre nosaltres, independentistes inclosos, ha de ser erradicada d'arrel un cop s'hagi fet efectiva la República.

La independència, un cop aconseguida, tindrà molta feina a fer encara.